

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

REMBRANDT WAS MIJN BUURMAN

toneelspel in twee delen

door

Eli Asser

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
1997
Nr.2394

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

Wettelijk depot D/1997/220/26
ISBN 90-385-0516-7

© 1997 Toneelfonds J. Janssens/Eli Asser

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DRAMATIS PERSONAE

(in volgorde van opkomst)

MATTHIEU VERDONER	architect, 72 jaar oud
BEDIENDE	werkstudent, 25
ANDREA BEERENSTEIN	gastvrouw, 39
TV-INTERVIEWER	
MELANIE SPENCER	studente geschiedenis, 23
JUDITH VERDONER	echtgenote van MATTHIEU, 72
EMILE VERDONER	zoon van MATTHIEU en JUDITH, 36
BERT WARMOLDS	wachtmeester op politieburo, 45
LEO COLSON	politieman, 55
AARON WATERMAN	patient in psychiatrische inrichting, 53
SIMON VERDONER	vader van MATTHIEU, standwerker, 36
LOEK NABARRO	zakenman, 50
TREINCONDUCTEUR	40
OME MEL	oom van MATTHIEU, 40
ESTHER VERDONER	moeder van MATTHIEU, 38
TANTE KLAARTJE	vrouw van OME MEL, 34
ROSA	verpleegster, 25

EERSTE DEEL

SCÈNE 1.

De schemerig verlichte hal van een sjiek "Special Party Restaurant".

In de achterwand dubbele glazen deuren, het schelle licht van de eetzaal schijnt er doorheen. Bewegende schaduwen van bedienend personeel. Aan de zijkant een eikenhouten balie met daarachter de garderobe, overvol met dames- en herenwinterjassen. Centraal in de ruimte een kolossaal bloemstuk op een marmeren piédestal.

In de eetzaal is een diner aan de gang. Van achter de dichte deuren klinkt, gedempt en onverstaanbaar, het slot van een toespraak, gevolgd door gelach en applaus. Iemand begint piano te spelen, de aanwezigen heffen het "For he is a jolly good fellow" aan.

Na enkele ogenblikken komt MATTHIEU - in smoking - naar buiten, het geluid golft met hem mee. Hij doet nijdig de deur achter zich dicht en loopt naar de balie, ondertussen de tekst op een hatelijke manier mee-jengelend: "And so are all of us, and so are all of us... For he is a jolly good fellow..."

Hij verkeert in een overmoedige stemming, tegen het baldadige aan, het gevolg van een combinatie van wijn en opgekropte woede.

Er is niemand bij de jassen. Hij slaat ongeduldig met de vlakke hand op het dekblad.

MATTHIEU *(luidruchtig)*

Bediening? *(er gebeurt niets)* Is daar iemand? *(stilte)* Hallo, wij zijn er ook nog!

Uit een zijdeur verschijnt een jonge bediende, keurig in het zwart.

BEDIENDE

Kan ik u helpen?

MATTHIEU

Ja. Ik zou graag mijn jas terug willen hebben - als die er nog is. *(De bediende loopt om de balie heen naar de jassen. MATTHIEU vervolgt)* Als dat niet het geval is zou dat heel vervelend zijn, want al mijn papieren zitten er in en... mijn autosleutels. *(kijkt naar de volle rekken)* Maar ik zie tot mijn genoegen dat u een ruime keuze hebt in donkerblauwe, mohairwollen herenwinterjassen...

BEDIENDE *(gebaart achter zich)*

Zegt u het maar.

MATTHIEU

"Zegt u het maar"? Het is úw vak toch?

BEDIENDE *(stamelt)*

Ja, sorry. Maar ik kan natuurlijk niet eh..

MATTHIEU

Is dit niet uw beroep dan?

BEDIENDE

Nee, ik eh...

MATTHIEU

Je studeert.

BEDIENDE

Dat klopt.

MATTHIEU

Wat?

BEDIENDE

Rechten.

MATTHIEU

Hoe lang doe je dat al?

BEDIENDE

Ik ben tweede jaars.

MATTHIEU

Mijn zoon heeft er 5 jaar over gedaan - en toen ie klaar was kwam ie bij me: "Papa, ik ga bij de film." Hij "achtte zich niet geroepen om boeven uit de gevangenis te houden". Daar is wat voor te zeggen. (*wijst naar de jassen*) Geef me die maar. De één, twee, drie, vierde van rechts, die zou het wel eens kunnen wezen. Beetje vlug, want ik heb een gigantische behoefte aan frisse lucht, het stinkt daarbinnen zo verschrikkelijk naar lapschwanzen en schmeichelaars, als je weet wat ik daarmee bedoel - nee, dat weet je dus niet, hoeft ook niet. (*probeert zich in de jas te hijsen die de bediende hem inmiddels heeft aangereikt*) Later, op je advokatenkantoor, zal je wel merken dat in dit soort lokaliteiten niet alleen de eet- maar ook de moordlust wordt opgewekt. (*hij krijgt de jas niet aan. De bediende schiet te hulp. MATTHIEU praat door:*) Geen voorstelling heb je, jongen, wat zich daar achter die deuren allemaal afspeelt aan geflikflooi, een spoedcursus in ellebogenwerk, buitengewoon leerzaam voor een toekomstig advocaat. Let vooral op het volgevreten smoelwerk van de godfather, het vijftigjarige feestvarken, feestzwijn is het dus eigenlijk. (*De jas is te klein*) Nee, dit is 'm dus niet.

Hij trekt de jas uit en geeft hem terug.

Wat heb je verder in de aanbieding? Die, misschien? (*Wijst*) Nee nee, iets meer naar links, nog meer, nog meer, ja... ja... die. Die is het. Die moet het zijn. (*De jongen wurmt weer een jas uit het rek*) Als het 'm niet is bel ik een taxi.

Een golf van gelach en geroezemoes komt uit de eetzaal. ANDREA BEERENSTEIN verschijnt in de hal. MATTHIEU draait zich om.

(Andrea is 38, een knappe blondine, voormalige directie-secretaresse, smaakvol sexy gekleed in haar lange zwarte japon, de schouders ontbloot, een split tot ver boven de knie, een kapitaal aan juwelen boven het décolleté. Ze is RUTGER BEERENSTEIN's tweede echtgenote. Zijn eerste, CORRIE, kon de ontwikkeling niet bijbenen)

ANDREA

O gelukkig. U bent er nog.

Normaal gedraagt MATTHIEU zich nogal schichtig in het bijzijn van knappe, aantrekkelijke vrouwen, speciaal van het type Andrea. Hij wordt onrustig van ze, krijgt het benauwd, "de vlammen slaan hem uit". Ditmaal echter wint de overmoed het van zijn schuwheid.

MATTHIEU

Waarom "gelukkig"?

ANDREA

Ik zag u van tafel weglopen en ik dacht: o jee o jee, die is boos.

MATTHIEU *(kwasi verrast)*

Ik, boos? Op wat, mevrouw, op wie? Ik heb verrukkelijk gegeten en gedronken, meer dan misschien wel goed voor me is, met allemaal bijzonder sympathieke mensen, collega's van me die ik normaal gesproken nooit tegenkom. En uw man niet te vergeten... toch heel bijzonder om op je vijftigste zo'n feest aangeboden te krijgen van zoveel fantastische vrienden! *(pakt de jas die de bediende hem aanreikt)* ... ja, dank je. *(Trekt de jas aan met hulp van de bediende en vervolgt ondertussen:)* Nee, ik kreeg last van de rook, ik ben er zelf 5 jaar geleden mee gestopt, 2½ pakje per dag... met de zekerheid: bij de eerste de beste die je opsteekt ga je onherroepelijk voor de bijl... Dus ik denk: ik maak dat ik wegkom, de verleiding is me hier te groot.

ANDREA *(glimlachend)*

Van de tabak.

MATTHIEU

Eh, ja. *(hij heeft weer problemen met de jas. ANDREA kijkt geamuseerd toe, leunend tegen de balie)*

ANDREA

Weet je dat ik jullie alleen maar ken met z'n tweetjes? *(hij begrijpt het niet)* Jij en je vrouw. *(Het ene ogenblik zegt ze "u", het andere "je", net hoe het haar uitkomt)*

MATTHIEU

Judith en ik? Ja, dat klopt. Wij zijn onafscheidelijk. *(plechtig)* "Vanaf ons zestiende levensjaar..." Maar ze werd vanmorgen wakker met een vreselijke jicht in haar linkerbeen, kon geen stap verzetten...

ANDREA

Vond ze 't wel verantwoord dat je ging?

MATTHIEU

Hoe bedoelt u?

ANDREA

Zonder... bewaking?

MATTHIEU

Ze zou 't me bijzonder kwalijk hebben genomen als ik niet persoonlijk acte de présence had gegeven op de verjaardag van uw man.

ANDREA *(legt een hand op zijn arm)*

Blijf nog even.

MATTHIEU heeft de jas nu aan. Die zit nog krappier dan de vorige. Verbaasd haalt hij een paar leren handschoenen uit de zakken.

MATTHIEU

Wat is dit?

BEDIENDE

Uw handschoenen.

MATTHIEU

Mijn handschoenen? Ik had helemaal geen handschoenen bij me! *(snuwt naar de bediende)* Ik wil hier weg, mijn vrouw is ziek, krijg ik nu asjeblieft mijn jas?!

BEDIENDE

Sorry meneer, u zei zelf...

MATTHIEU luistert niet, voelt zich bespottelijk in de veel te krappe jas. Hij richt zich tot ANDREA.

MATTHIEU

Als uw man weer eens een etentje krijgt aangeboden vraagt u hem dan of ze nummertjes willen uitreiken bij de garderobe. 't Is toch niet te geloven. Twintig architecten, de trendsetters van de natie, allemaal dezelfde donkerblauwe mohairwollen herenwinterjas! *(tot de bediende)* Misschien kan je ze vragen of ze allemaal even hier willen komen om hun jas uit te zoeken. Dan blijft de mijne over - hoop ik!

BEDIENDE (*snugger*)
Eén vraag. Mag dat?

MATTHIEU
Ja?

BEDIENDE
Uw papieren zaten erin, zei u?

MATTHIEU
Die záten erin, ja!

BEDIENDE
Hoe is uw naam?

MATTHIEU (*driftig*)
Weet je dat niet?

BEDIENDE (*stottert*)
Eh... eh... hoe zou ik moeten...

MATTHIEU
Je moet nog veel leren, jongeman. (*strekt zijn rug*) Verdoner. Matthieu Verdoner. Architect. (*met extra nadruk*) Matthieu Verdoner. Moet ik het nog een keer zeggen?

BEDIENDE
Nee, ik weet genoeg, dank u.

Hij holt naar de garderobe, begint alle donkerblauwe mohair-wollen winterjassen af te tasten. MATTHIEU probeert zich driftig uit de jas te worstelen, maar krijgt het aan de stok met zijn smoking-colbert dat gelijk mee uitgaat.

MATTHIEU (*met een zuur lachje, tot ANDREA*)
Ik schijn niet naar huis te mogen, van daarboven...

Hij wijst naar de hemel. Probeert zich dan uit de jas te worstelen, maar zijn smokingcolbert gaat gelijk mee. Andrea komt naar hem toe.

ANDREA
Kan ik iets doen? Blijf even zo staan. (*loopt om hem heen, probeert hem van de jas te bevrijden*) Maak even die knoop los.

MATTHIEU
Welke?

ANDREA

Van je colbert. Gaat het?

MATTHIEU

Nee.

ANDREA slaat een arm om hem heen, maakt de knoop los. Hij krijgt het weer spaans benauwd.

MATTHIEU

Wat gebeurt er allemaal?

ANDREA *(lacht)*

U wordt uitgetkleed door de vrouw van uw opdrachtgever.

Ze trekt beide jassen tegelijk van zijn schouders. Hij staat in zijn smokinghemd, met bretels. Reageert zich vinnig af op de bediende.

MATTHIEU

Hebben ze allemaal hun papieren in hun binnenzak zitten?

BEDIENDE

Ik zoek, meneer, ik zoek.

ANDREA *(plukt jas en colbert uit elkaar)*

Ik heb pas nog een poging gedaan om u te bellen, naar aanleiding van dat interview van u op de televisie, maar ik kon u niet bereiken die avond, u was alsmaar in gesprek.

MATTHIEU

't Was waanzinnig. Ik heb nog nooit zoveel telefoontjes gehad.

ANDREA

Ik wist dat niet, van dat eh, dat gekkenhuis, en dat jij en je vrouw daar samen... wat een verschrikkelijk verhaal...

MATTHIEU *(lachend)*

U hebt altijd gedacht: de familie Verdoner, rijke stinkerds, zwemmen in het geld, probleemloos de oorlog doorgekomen...

ANDREA *(gaat daar niet op in)*

Ik vond het ook erg mooi wat je zei, dat de hele wereld is onderverdeeld in gestichten...

MATTHIEU

Nog altijd. Voor mij. Ik ontsnap nog iedere dag, op het laatste nipper-tje.

ANDREA (*lacht*)

Vanavond ook? (*helpt hem in het colbert*) Ik wou alleen maar zeggen dat ik diep onder de indruk was van die uitzending.

MATTHIEU (*spottend*)

Uw echtgenoot ook?

ANDREA (*met een zucht*)

Mijn eega is een dolle hond. (*Uit de eetzaal klinkt daverend gelach*) Hij is vandaag 50 geworden, hij groeit er wel overheen. En hij heeft, net als ik, een enorme bewondering voor u, u gelooft 't niet, maar 't is zo.

MATTHIEU (*spottend*)

Ook voor mijn werk? Waarom zucht u?

ANDREA (*hoofdschuddend*)

Ik ben dol op jullie, ik kan niet zonder jullie. Maar jullie zouden wel iets minder achterdochtig...

Het woord "jullie" valt niet in goede aarde bij MATTHIEU. Uit de eetzaal klinkt gelach en applaus. ANDREA krijgt haast. Knoopt voor hem het colbert dicht, trekt zijn pochette netjes in de plooi.

ANDREA

Rutger neemt dadelijk het woord. Om de aanwezigen te bedanken. Onder andere ook jou. Wat denk je dat je vrouw zal zeggen als ze hoort dat je vlak voor het moment suprême van tafel bent weggelopen?

MATTHIEU

Ik heb van haar toestemming gekregen om het pand te verlaten op het moment dat ik de neiging krijg om een sigaret op te steken. En die had ik, tien minuten geleden. (*fel*) Wat bedoelt u eigenlijk met "jullie zouden iets minder achterdochtig..."?

ANDREA

Wat ik zeg. Jullie zijn zó, hoe moet ik het zeggen...

MATTHIEU (*plotseling zeer agressief*)

U hebt gelijk, mevrouw Beerenstein! De joden "zoeken overal iets achter"! Maar vindt u dat vreemd, na 2000 jaar ontsnapping uit het een na het andere gesticht?!

ANDREA (*met stomme verbazing*)

Lieve Matthieu Verdoner, wie spreekt er over joden? De mannen, malle, ik heb het over de mannen! (*strijkt hem over zijn wang*) En het is Andrea. Kom. We gaan naar binnen.

Ze schuift haar arm onder de zijne.

Nog één klein hapje. Dan mag je naar Judith.

Ze troont hem mee naar de eetzaal. MATTHIEU heeft niets meer in te brengen, het laatste beetje flair is hem in de schoenen gezonken. De bediende komt ze achterna met een jas.

BEDIENDE

Ik heb 'm!

Andrea doet de deur van de eetzaal open. Een wolk van feestgedruis golft ze tegemoet.

MATTHIEU (*hoffelijk*)

Na u.

Samen gaan ze naar binnen.

Het licht dooft. Beeld en geluid vloeien over naar de volgende scène.

SCÈNE 2.

De Rijksweg, midden in de nacht, uitgestorven.

In de verte nadert een auto: 2 koplampen boren zich door het donker, rijden in op de zaal. De autoradio speelt een pittig Latijns-Amerikaans muziekje dat harder wordt naarmate het motorgeronk aanzwelt.

Plotseling zwenken de lichten opzij.

Geluiden van remmen, versplinterend glas, metaal dat schuurt op metaal: de wagen is tegen de vangrail gereden en komt al schokkend en hobbelend tot stilstand in de middenberm.

De koplampen gaan uit.

De radio stopt een paar sekonden later.

In de stilte die daarop volgt duikt MATTHIEU op uit het donker. Hij heeft nu de winterjas aan, blikt bevreemd om zich heen, probeert zich te oriënteren.

Begint onzeker heen en weer te lopen, trekt met trage bewegingen zijn jas uit, rolt die op tot een bundeltje, kijkt omhoog en richt zich tot de hemel.

MATTHIEU

Barend? Vind je 't goed dat ik naast je kom liggen?

Hij moet er zelf om lachen.

Legt dan huiverend het bundeltje op de grond, zakt door de knieën en gaat languit op zijn rug liggen, in z'n dunne smoking, op het ijskoude gras. Handen in de nek, de jas gebruikend als hoofdkussen, melancholiek starend naar de sterrenloze lucht.

SCÈNE 3.

De woonkamer van de Verdoners in Blaricum, een paar uur daarvoor.

Een typisch Goois landhuis, anno 1910. In '82 door MATTHIEU gekocht en grondig verbouwd naar de eisen van een 60+ echtpaar van deze tijd: alle kinderen de deur uit, maar vader en moeder zelf nog volop maatschappelijk bezig. Hij met zijn architectuur, zij met haar fotografie.

JUDITH's smaak en MATTHIEU's technische kunnen hebben geleid tot een perfecte eenheid van vormgeving en leefbaarheid. Functioneel meubilair, aangenaam licht, verrassende kleuren.

De kamer bestaat uit 3 segmenten: een "eet-", een "praat-" en een "ontspanningshoek".

Laatstgenoemde deel is een knusse functioneel ingerichte audio-video-ruimte die door een schuifwand van de woonkamer kan worden gescheiden. Links opzij tegen de achterwand een grootbeeld-televisietoestel. Rechts de afdeling up to date bijgehouden geluidsapparatuur. Aan weerszijden rekken met L.P.'s, C.D.'s, videotapes, etc.

MELANIE - gekleed in strak truitje en minuscuul minirokje - heeft zich geïnstalleerd aan een tafeltje, zit daar met een blocnootje voor zich waarin ze nu en dan iets opschrijft.

Ze kijkt en luistert naar de video-opname van een tv-interview dat MATTHIEU een jaar geleden heeft weggegeven in de talkshow TIME OUT.

MATTHIEU maakte daarin een zeer ontspannen indruk, vertellend zowel over zijn komaf en oorlogsverleden, als over zijn werk van nu.

INTERVIEWER

Had u toen al een duidelijke aanleg, of laten we zeggen voorkeur voor architectuur?

MATTHIEU

Eh... ik kon aardig tekenen, ik had een goed gevoel voor compositie, maar eh, architect, nee, dat was niet aan de orde... ik was voorbestemd om advocaat te worden, jurist.

INTERVIEWER

Dat vond uw familie mooi.

MATTHIEU

Ja, dat vond mijn familie heel mooi. En ik had het ook wel mooi gevonden, maar in '41 was het afgelopen met de mogelijkheid om te studeren, althans voor mij...

INTERVIEWER

... en voor uw joodse medeleerlingen...

MATTHIEU

... en in dat jaar heb ik eindexamen gedaan voor het Barlaeus en dat was het einde van mijn rechtsgeleerde ambities. In mijn onderduiktijd

heb ik nog wel geprobeerd om wat studieboeken te lenen en net te doen of er niks aan de hand was, maar dat ging niet, dat was absoluut onmogelijk.

INTERVIEWER

U had ook belangstelling voor literatuur.

MATTHIEU

Jawel. Dat wil zeggen... toneel, ik deed veel aan toneel. We hadden een Nederlandse leraar, die gaf ieder jaar een uitvoering van een klassiek stuk...

INTERVIEWER

... met de leerlingen...

MATTHIEU

... die daarvoor in aanmerking kwamen. En ik had blijkbaar talent in die richting, dus zo heb ik onder zijn leiding een Griekse bode gespeeld...

INTERVIEWER

"Wee mij!"

MATTHIEU

Precies. En ik was de Revisor, de titelrol, dat was ik. 't Had mij geen moeite gekost, zei de rector, ik speelde gewoon mezelf.

In de open zijpoort (er zijn geen deuren in het vertrek) verschijnt JUDITH met de thee. Haar rechtersvoet is omzwachteld, ze beweegt zich schuifelend voort, blijft even staan om uit te rusten, MELANIE zit gespannen te noteren, merkt haar aanwezigheid niet op.

INTERVIEWER

En toen bent u verpleger geworden in die joodse psychiatrische inrichting...

MATTHIEU

Ja. Dan was je als jongen van negentien jaar vrijgesteld voor de "Arbeitseinsatz". Je had de keuze tussen het gekkenhuis of de Joodse Raad.

INTERVIEWER

En u koos het gekkenhuis.

MATTHIEU *(bevestigend)*

Dan deed je tenminste nog iets goeds.

INTERVIEWER

En daar hebt u komische sketches geschreven voor de patienten...

MATTHIEU

Een hele revue zelfs. Samen met mijn vriendje Barend, Barend Gomperts, heette hij. Een nieuwjaarsrevue. 1943. *(lacht nerveus)* Tja. Ik was altijd een beetje een grappenmaker, ik deed graag gekke dingen.

JUDITH heeft inmiddels het dienblad neergezet op de lage tafel in de praathoek en luistert gespannen mee.

INTERVIEWER

En daar kreeg u dus volop de gelegenheid toe in dat gesticht!

MATTHIEU

Het was een verrukkelijke tijd eigenlijk, voor zover je dat mag zeggen over die periode.

JUDITH (maakt zich boos)

Nee! *(ter verklaring Tot MELANIE, die verbaasd opkijkt)* Over die periode mag hij dat - van mij - niet zeggen!

Het interview loopt door.

INTERVIEWER

Wanneer hoorden jullie voor 't eerst dat het gesticht zou worden leeggehaald?

MATTHIEU

Een paar dagen van tevoren.

JUDITH (praat er doorheen tegen MELANIE die is opgestaan)

Blijf rustig kijken, ik breng 't je daar.

INTERVIEWER

Maar 't kwam niet als een volslagen verrassing voor jullie?

MATTHIEU

Eh... we hadden natuurlijk wel het gevoel dat er iets op komst was, maar niemand gelóófde dat ze dát zouden doen: vijftienhonderd mensen, patienten, personeel, alles door mekaar...

MELANIE

Ik zet 'm wel even stop. *(stopt het beeld met de afstandsbediening)*
Theepauze. *(gaat naar JUDITH toe, ziet het dienblad, wijst verrast naar een zilveren schaalje met grote stukken koek)* Boterkoek!

JUDITH (glimlachend)

Hoe zie je dat?

MELANIE
I'm home!

JUDITH (*op haar beurt verrast*)
Bakt jouw moeder boterkoek?

MELANIE
Mijn grootmoeder, mijn grandma! Rifka!

JUDITH
Ach natuurlijk. Rifka!
Ze pakt de theepot.
Is die ooit nog wel eens in Holland teruggeweest?

MELANIE
Nee.

JUDITH
Wil ze niet?

MELANIE
Ze kan niet. Er is zoveel gebeurd. Ze heeft het gevoel, zegt ze, dat ze jullie allemaal heeft verraden.

JUDITH
Ons wát?!

MELANIE
In de steek heeft gelaten.

JUDITH
In de steek heeft gelaten? Hoe kan ze dat denken? Ze was een kind van, toen ze wegging, elf? Twaalf?

MELANIE
Ze was veertien.

JUDITH
Wat had ze dan kunnen doen? Veertien jaar oud!

MELANIE
't Zit heel diep bij haar. En 't wordt met de dag erger, zegt ze.

JUDITH (*schenkt de thee in*)
Heeft ze je dáárom naar ons toegestuurd?

MELANIE (*knikt*)
Ze voelde het als een... als een plicht.